

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Analiza Impactului de Reglementare a Proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la completarea Hotărârii Guvernului nr. 750 din 13 iunie 2016 “pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic”
Data:	septembrie 2016
Autoritatea administrației publice autor:	Ministerul Economiei al Republicii Moldova
Subdiviziunea:	Direcția politici de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă
Persoana responsabilă și informația de contact:	Nicolae Magdil nicolae.magdil@mec.gov.md tel: 022 250 695

Componentele analizei impactului de reglementare

1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare

Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	3
Gradul de inovație al intervenției propuse	1
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	6

Argumentare/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

La nivelul de interes public față de intervenția propusă, s-au atribuit punctajul maxim (3 puncte), aceasta se justifică prin faptul că consumatorul modern, consumatorii din Republica Moldova văd indispensabilă necesitatea de produse cu impact energetic (dispozitive electrice) care sunt reglementate prin proiectarea ecologică sau a unor echipamente ce le încorporează, prin urmare oricare consumator și respectiv importator, distribuitor, producător de astfel de echipamente este interesat de intervenția propusă.

La gradul de inovație al intervenției propuse, s-au atribuit punctajul minim (1 punct) din motivul că intervenția propusă aduce doar completări la Hotărârea de Guvern Nr. 750 din 13 iunie 2016 “pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic” astfel cadrul juridic și modificări în cadrul instituțional adiționale nu sunt necesare. Mai mult ca atât, în cadrul acestui exercițiu de elaborare a legislației secundare cu incidență în domeniul proiectării ecologice, se transpun un șir de norme existente în mediul comunitar, ceea ce reduce semnificativ din „gradul inovativ” al acestei intervenții.

La mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse, s-au atribuit 2 puncte din considerentul că importatorii și producătorii de utilaje care sunt reglementate prin regulamentele cu privire la proiectarea ecologică sunt deja conformați cu cerințele pieței de desfacere, care în mare parte este reprezentată de către Uniunea Europeană.

2. Definirea problemei

Având în vedere Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016 aprobat prin HG nr 808 din 7 octombrie 2014 care prevede și Transpunerea Directivei 2005/32/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicate produselor cu impact energetic, a fost elaborată și aprobată *Legea nr. 151 din 17.07.2014*, care stabilește cerințe obligatorii pentru produsele cu impact energetic, acestea din urmă fiind reglementate prin măsuri de punere în aplicare în condițiile în care sunt plasate pe piața și/sau puse în funcțiune.

La prima etapă a fost elaborată și aprobată Hotărârea de Guvern Nr. 750 din 13.06.2016 pentru aprobarea Regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic. Astfel, au fost elaborate regulamente pentru 11 categorii de produse cu impact energetic care urmează să intre în vigoare la data 24 decembrie 2016.

Astfel, urmărind scopul de a contribui la dezvoltarea durabilă, creșterea eficienței energetice, protecția mediului și sporirea securității furnizării energiei cât și rezolvarea unor serii de probleme cu impact social, această listă de produse cu impact energetic urmează a fi extinsă adițional cu regulamentele pentru a încă 6 categorii de produse care vin întru completarea Hotărârii de Guvern sus menționate, după cum urmează:

1. Regulamentul cu privire la cerințele în materie de proiectare ecologică pentru puterea absorbită în regim fără sarcină și pentru randamentul mediu în regim activ al surselor externe de alimentare.
2. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile simple de conversie semnal
3. Regulamentul cu privire la cerințele în materie de proiectare ecologică pentru consumul de energie electrică în modul standby și oprit al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou
4. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse
5. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică pentru aparatele frigorifice de uz casnic
6. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile aparatelor TV

2.1 Descrierea efectelor problemei

Facturi exagerate: Utilizarea produselor cu impact energetic de clase inferioare, de regulă, implică o plată mică de achiziție și o factură mare pe durata vieții acestora. Procurările fără cunoaștere de cauză, prin urmare, atrag după sine cheltuieli suplimentare. Produsele cu un consum excesiv afectează cel mai mult păturile vulnerabile și împiedică ridicarea nivelului de trai.

Securitate energetică subminată: Produsele cu consum excesiv de energie expune riscului securitatea energetică a țării, care este dependentă de resursele energetice importate (88% din consumul național de resurse energetice este acoperit din import, conform datelor statistice disponibile în anul 2014). În condițiile unei creșteri a nivelului de trai al populației, deși una descrisă de un trend de o ascendență modestă, se înregistrează o preferință a consumatorului final pentru dotarea gospodăriei sale cu tot mai multe unități de tehnică casnică care, în majoritatea cazurilor, se adevărește a fi de o clasă energetică joasă. În aceste condiții, consumul specific de energie electrică per gospodărie, crește, aceasta contribuind la o sporire a consumului de electricitate de import și, implicit, la diminuarea securității energetice a Republicii Moldova.

Concurență neloială: Produsele de o calitate mai redusă, care impun consumuri mari de resurse

energetice, sunt mai ieftine, fapt care expune producătorii, importatorii și distribuitorii de produse eficiente/calitative unei concurențe neloiale, în condițiile în care lipsește elementul de informare al consumatorului final despre caracteristicile produselor achiziționate. Prin urmare, sensibilizare redusă a consumatorului despre cele descrise mai sus face ca raportul preț-calitate să nu fie este considerat drept criteriu de bază pentru procurări.

Poluarea mediului: Cu cât mai puțină energie va fi produsă și consumată, cu atât mai puține emisii de gaze cu efect de sera vor avea loc. Dat fiind creșterea numărului de produse cu impact energetic instalate și/sau utilizate, inevitabil va crește și consumul de resurse energetice și respectiv, volumul emisiilor de CO₂.

Executarea legii: Legea riscă să obțină un caracter declarativ atât timp cât nu este stabilit un cadru secundar de implementare, reglementare, cu condiții, proceduri, cerințe concrete, parametri tehnici clari, etc. Lipsa de reglementare subminează atingerea scopurilor propuse și a angajamentelor ce țin de eficientizarea consumului de resurse energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, a obiectivelor de dezvoltare stabilite, etc.

2.2 Analiza cauzelor problemei

Performanța energetică redusă a produselor cu impact energetic se datorează mai multor factori, motiv pentru care a și cauzat un șir de efecte negative de-a lungul anilor. Astfel, printre elementele care descriu problematica analizată, am putea enumera:

Prețuri mai reduse la produsele cu clase mai inferioare: De regulă, clasele inferioare sunt mai ieftine și, implicit, mai accesibile pentru consumator.

Lipsa de reglementări și sensibilizare au contribuit la crearea a unei pieți de desfacere pentru produse mai inferioare: Introducerea unei noi cerințe minime în UE înseamnă interzicerea comercializării tuturor produselor neconforme (exemplu: lămpile cu incandescență, care au fost eliminate treptat începând din 2009). În RM legea este permisivă, ceea ce a rezultat în săturarea pieții interne cu produse neecologice, neeficiente și nesolicitate în alte țări. Conform studiului efectuat de Biroul Național de Statistică în anul 2016 intitulat „Consumul de Energie în Gospodăriile Casnice” numărul aproximativ de lămpi în gospodăriile din Republica Moldova este de 17 milioane de bucăți, dintre care 61,4% fiind incandescente și doar 25% aparținând lămpilor eficiente energetic.

De menționat, că cele mai multe produse importate în țară provin din China, India, Coreea, Ucraina, etc. Spre exemplu, în anul 2012, au fost importate circa 30193.1 mașini și aparate pentru condiționarea aerului, care au ventilator cu motor și dispozitive proprii de modificare a temperaturii și umidității, din care doar 1440.1 buc. sau 4,8% - provenind din UE și corespunzând standardelor comunitare. Tabelul de mai jos ne prezintă numărul estimativ al aparatelor de uz casnic în gospodăriile Moldovei.

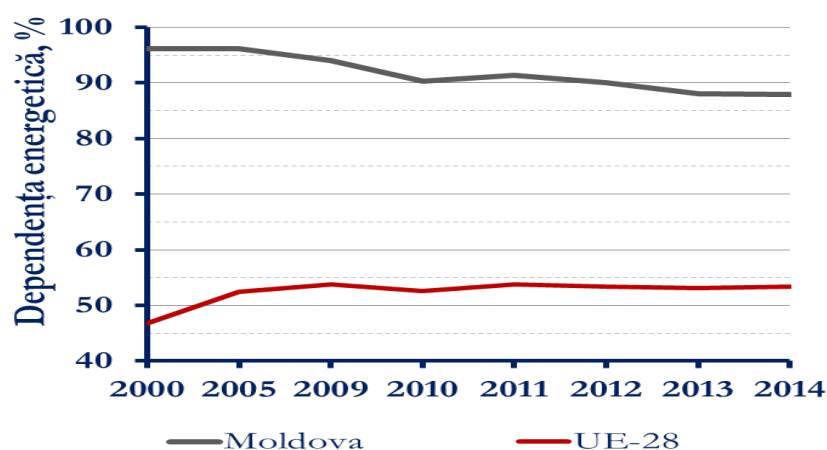
Dotarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată¹

	Total	Din care, la 100 de gospodării
Televizor	1215479	109
Frigider, congelator	1047153	94
Mașină de spălat	865507	78
Mașină de spălat vase	22166	2
Cuptor cu microunde	368562	33
Computer	520763	47
Unelte electrice pentru construcții	436823	39
Alte bunuri (ceainice electrice, telefoane, mixere, etc.)	1748533	157

Necunoașterea de către utilizatorii finali a beneficiilor produselor cu marcajul CE sau înscrise în clase energetice, de asemenea, duc la adoptarea deciziilor de procurare în favoarea prețurilor reduse, decât cea a calității. Conform unui sondaj realizat în scopul elaborării propunerii de politici privind consumul eficient de energie electrică, 49% din consumatori nu cunosc că produsele cu impact energetic de același tip, capacitate/volum pot varia în funcție de consumul energetic. Astfel, se formează un cerc vicios în care consumatorul cu resurse financiare limitate achiziționează bunuri mai ieftine a căror eficiență energetică este scăzută însă achită o sumă mult mai mare pentru facturile de energie.

2.3 Evoluția problemei

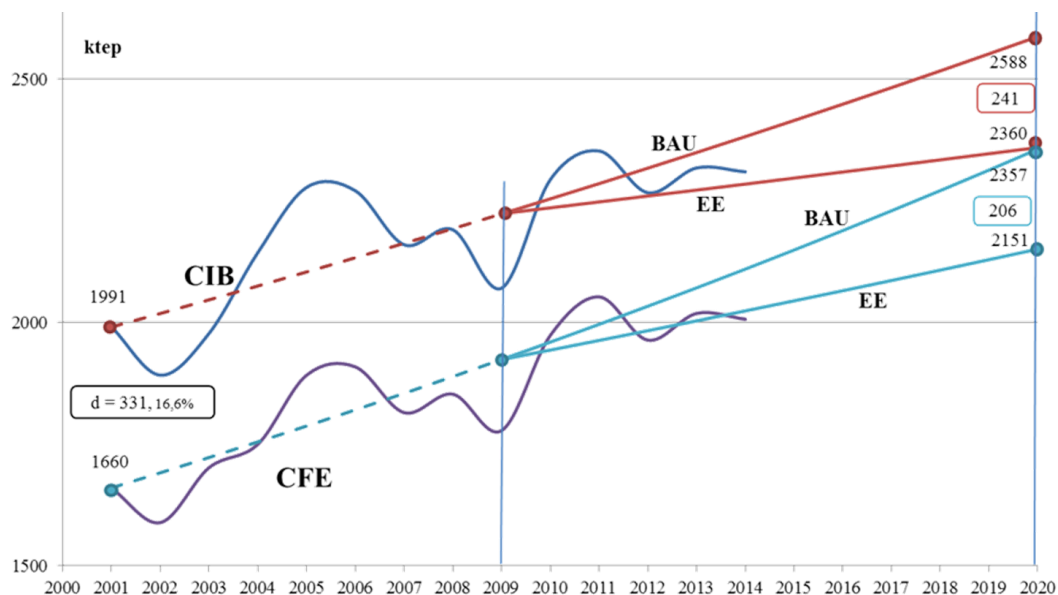
În Republica Moldova, conform balanței energetice pentru anul 2014, 88% din resursele energetice sunt acoperite de import. Totodată, intensitatea energetică este mai mare de 3 ori decât media țărilor Uniunii Europene, cea ce ne vorbește despre o eficiență energetică scăzută – lucru prezentat grafic în diagramele de mai jos.

Dependența energetică a Republicii Moldova²

¹ Biroul Național de Statistică, „Consumul de Energie în Gospodăriile Casnice”

² Biroul Național de Statistică, Balanța energetică în anul 2014

Evoluția consumului intern brut și a consumului final brut de energie în Moldova³

Sistemele de certificarea ecologică a produselor cu impact energetic sunt folosite și în alte țări ale lumii fiecare deosebindu-se de la caz la caz doar prin strictețea acestor prevederi. Astfel, cunoaștem următoarele marcaje:

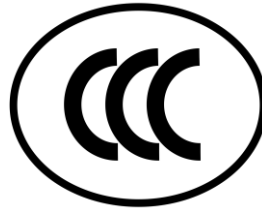
- Marcajul CE, este un marcaj ce trebuie aplicat pe produse care se încadrează în cerințele esențiale ale directivelor europene de abordare nouă. "CE" vine de la "Conformité Européenne". Prin marcajul CE, producătorul sau importatorul (valabil și în cazul produselor importate din afara Uniunii Europene) indică faptul că produsul îndeplinește cerințele legale prevăzute de Directivele europene aplicabile. Toate produsele care poartă marcajul CE și care sunt conforme au acces gratuit la întreaga piață în Spațiul Economic European (SEE)

Marcajul "Conformité Européenne"

- CCC (China Compulsory Certification), este un marcaj care asigură securitatea juridică și atestă calitatea produselor care sunt vândute pe piața chineză. Semnul de CCC, este utilizat de la 1 mai 2002, este un marcaj de securitate juridică obligatorie și de calitate pentru produse electrice, electronice și multe alte produse care sunt vândute în China. În plus atestă că produsele au fost expuse testelor de siguranță obligatorii cum este testarea EMC (compatibilitatea electromagnetică);

³ Biroul Național de Statistică, Balanța energetică în anul 2014

Marcajul "China Compulsory Certification"

- UL (Underwriters Laboratory), funcționează ca o organizație privată, non-profit, independentă de certificare pe teritoriul Statelor Unite ale Americii. Producătorii de produse cu impact energetic prezintă UL mostre a produselor care vor să fie evaluate testate și certificate. Dacă UL constată că produsul îndeplinește cerințele de siguranță și eficiență energetică, autorizează producătorul să plaseze marcajul de certificare UL pe producția sa;

Marcajul "UL (Underwriters laboratory)"

- GOST –R, Din 1993, guvernul rus a adoptat legislația care obligă certificarea unui număr de produse prin introducerea sistemul GOST R de certificare obligatorie. Intenția guvernului prin acest certificat a fost de a asigura conformitatea mărfurilor rusești cu normele și standardele respective pentru a proteja sănătatea și securitatea populației, precum pentru a proteja mediul, flora și fauna din Federația Rusă. Documentul care atestă această conformitate cu normele și standardele Ruse este certificatul GOST R. Distribuitori care încalcă normele de certificare și legislației ruse privind certificarea de conformitate ar putea fi pedepsiți prin măsuri disciplinare, administrative sau juridice.

Marcajul "GOST –R"

În tabelul de mai jos sunt prezentate date oficiale prezentate de Biroul Național de Statistică, care permit obținerea unor infirmații despre tendințele actuale de pe piața echipamentelor electrice din Republica Moldova precum și despre preferințele consumatorului final pentru țara sau regiunea de origine a acestor aparataje electrice/ electronice.

Evoluția importurilor de aparate electrice în RM după țări/ zone, mii dolari.⁴

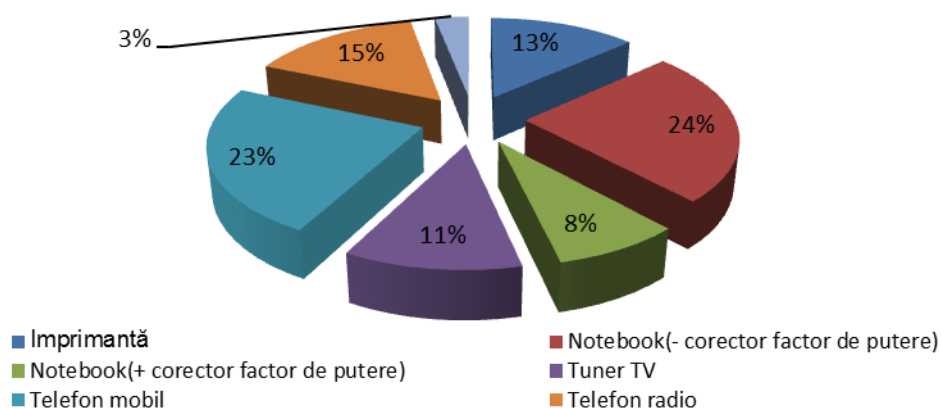
Tările	categoria	2010	2011	2012	2013	2014	2015
CSI	Mașini, aparate și echipamente electrice și părți ale acestora;	30.483	38.749	37.861	40.237	37.413	26.784
EU	aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini de televiziune	146.951	220.587	214.884	221.893	187.365	167.394
China		80.205	100.057	98.248	114.817	103.570	117.826

Analizînd tabelul de mai sus observăm că din Uniunea Europeană se importă cea mai mare cantitate de Mașini, aparate și echipamente electrice și părți ale acestora; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imagini de televiziune, fiind urmată de către China, totodată, putem observa o creștere anuală a cantității de marfă importată din China.

Astfel, a fost analizată evoluția problemei avînd în vedere scenariul a nu face nimic și totodată au fost prezentate beneficiile posibile în caz cînd se aplică scenariul de bază. De menționat că exemplele aduse mai jos fac referință la piața UE, o astfel de analiză a situației din Republica Moldova este practic imposibil de realizat din cauza lipsei de date statistice pe categorii de produse.

Puterea absorbită în regim fără sarcină și pentru randamentul mediu în regim activ al surselor externe de alimentare

Studiul de evaluarea a impactului de mediu a arătat că aspectele de mediu semnificative, ale surselor externe de alimentare sunt în mare măsură datorită consumului de energie în toate ciclurile lor de viață. Aplicînd previziunile de piață a studiului, a fost estimat că în Uniunea Europeană sunt plasate pe piață și există în utilizare 611 milioane de unități, respectiv acestea avînd un consum primar de energie de 238 PJ, dintre care 17.3 TWh sunt consum de energie electrică. Ponderea consumului de energie a aparatelor alimentate de la sursă externă din consumul total de energie este prezentată în figura de mai jos.

Ponderea consumului de energie a aparatelor alimentate de la sursă externă

Studiul a confirmat că există un potențial cost-efectiv pentru reducerea consumului de energie în faza de folosință. Viitoarele îmbunătățiri ale impactului de mediu sunt relatate către consumul

⁴ Biroul Național de Statistică

total de energie și deșeuri. Principalul obiectiv este să se dezvolte o politică care să depășească bariere pentru dezvoltarea surselor externe de alimentare cu performanță energetică avansată și să elimine barierele de piață,

Care va:

I) duce la reduceri semnificative ale impactului de mediu legat de consumul de energie pe perioada de viață;

II) asigura mișcarea liberă pe piața internă a produselor.

Directiva cu privire la proiectarea ecologică cere ca măsurile de implementare a cerințelor de proiectare ecologică să întrunească următoarele criterii:

a) nu trebuie să existe impacte negative semnificante în funcționalitatea produsului, din perspectiva consumatorului;

b) sănătatea, siguranța și mediul nu trebuie afectate advers;

c) nu trebuie să existe impacte negative semnificante asupra consumatorilor în particular ceea ce privește accesibilitatea și costurile de exploatare ale produsului;

d) nu trebuie să existe impacte negative semnificante asupra competitivității industriei;

e) în principiu, stabilirea unei cerințe de proiectare ecologică nu trebuie să aibă consecința de a impune tehnologii proprietare pe producători;

f) să nu se impună producătorilor nici o povară administrativă excesivă.

Totodată, cerințele impuse sunt așteptate să ducă către reducerea impactului de mediu pe tot ciclul de viață a produselor date. Diferența dintre impactul de mediu cu și fără implementarea cerințelor de proiectare ecologică este de 1 TWh pe an economie de energie în Uniunea europeană

Cerințele privind consumul de energie în faza de utilizare a produsului duc la reducerea lui nu numai în faza de folosință dar și în regimul fără sarcină. La fel se reduce și impactul de mediu prin reducerea cantității de deșeuri, datorită cerințelor de producere cu utilizarea rațională a materialelor.

Consumul total de energie aferent surselor externe de alimentare plasate pe piața UE odată cu intrarea în vigoare a regulamentelor de proiectare ecologică este așteptat să se diminueze cu câte 118 PJ pe an către anul 2020. Totuși, impactul în termeni de economii de emisii CO₂ nu poate fi cuantificat, deoarece aceste economii sunt doar în țările în care se produc sursele externe de alimentare a utilajelor electrice.

Astfel, în tabelul de mai jos este prezentat impactul de mediu și reducerea acestuia în urma aplicării regulamentelor de proiectare ecologică ale surselor externe de alimentare.

Impactul de mediu ale surselor externe de alimentare⁵

Indicatori de mediu	Unități	Fără regulament	Cu regulament	reducere
Energie totală (GER)	PJ	422	304	118
Din care electricitate	TWh	31	22	9
Deșeuri non-toxice	kton	780	623	155
Deșeuri toxice	kton	98	75	22

Unități simple de conversie semnal (USCS)

Studiile efectuate în Uniunea Europeană au demonstrat o evoluție ridicată a numărului de unități simple de conversie semnal iar împreună cu aceasta corelat crește și consumul de energie în cazul când nu se aplică regulamentele de proiectare ecologică în tabelul de mai jos observăm aceste date.

Evoluția numărului de unități simple de conversie semnal (USCS) pe piața UE⁶

1. Volumul anual al vânzărilor pentru unitățile simple de conversie semnal	90 mln buc. în anul 2010 177 mln. buc. în anul 2014
2. Impactul asupra mediului: Consumul de energie înregistrat pentru unitățile simple de conversie semnal	6 TWh în anul 2010 14 TWh în anul 2014
3. Potențialul existent de îmbunătățire	0.5 TWh pentru anul 2010 9 TW în 2014

Potențialul de îmbunătățire reprezentat în tabelul de mai sus se datorează faptului existenței de soluții mai eficiente din punct de vedere al costurilor, care permit reducerea semnificativă a consumului de energie electrică al acestor dispozitive. Acest lucru este susținut și de lipsa de corelare între prețurile unităților care au aceleași funcționalități și consum de energie.

Cu toate că consumul agregat de energie al unităților simple de conversie semnal la nivelul UE este considerabil, la nivelul gospodăriilor individuale, ele contribuie într-o măsură foarte neesențială la factura de energie. Din acest motiv, consumatorii se concentrează asupra prețului de procurare al USCS-urilor, și nu iau în cont consumul de energie pe perioada ciclului de viață. Ca rezultat, producătorii nu au nici un stimulent pentru a reduce consumul de energie al acestor dispozitive, chiar dacă acest lucru ar putea fi realizat la un cost suplimentar marginal (dacă este cazul) suportat de către producător și ar aduce economii semnificative pentru consumator și reducerea emisiilor de CO₂. Un element suplimentar care să conducă la consumul excesiv de energie al acestor dispozitive este faptul că consumatorii au tendința de a lăsa în permanență USCS-urile în "modul activ", chiar și după ce televizorul a fost stins.

⁵ Commission Regulation implementing Directive 2005/32/EC with regard to ecodesign requirements for no-load condition electric power consumption and average active efficiency of external power supplies
IMPACT ASSESSMENT {C(2009) 2452 final} {SEC(2009) 435}

⁶ Commission Regulation implementing Directive 2005/32/EC with regard to ecodesign requirements for no-load condition electric power consumption and average active efficiency of external power supplies
IMPACT ASSESSMENT {C(2009) 2452 final} {SEC(2009) 435}

Conform studiilor europene, de-a lungul anilor următori se prognozează numărul și valoarea USCS-urilor vândute în UE va crește rapid. Existența soluțiilor rentabile, care să permită reducerea consumului de energie al acestor dispozitive nu sunt aplicate din cauza eșecului prognozat de către producători. Inițiativele politice care au fost înregistrate în cazul Uniunii Europene analizele prevăd un impact foarte limitat asupra performanței de mediu a USCS-urilor. În lipsa unei acțiuni legale obligatorii, există un risc că viitoarele inițiative ar putea împiedica libera circulație a acestor produse pe piața internă. Îmbunătățirea performanței de mediu al USCS presupune analiza resurselor, cum ar fi energia întrebuințată care ar fi trebui să fie determinată printr-o analiză a celui mai mic cost al ciclului de viață pentru utilizatorul final al echipamentului.

Consumul de energie electrică în modul standby și oprit al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou

În urma cercetărilor efectuate s-a demonstrat efectul negativ ce îl are modul stand-by asupra consumului de energie electrică a echipamentelor electronice de uz casnic și birou.

Evoluția numărului de echipamente electrice de uz casnic și birou pe piața UE ⁷

1. Volumul anual al vânzărilor pentru echipamente electrice de uz casnic și birou	Aproximat la sute de milioane
2. Impactul asupra mediului: Consumul de energie înregistrat echipamente electrice de uz casnic și birou	47 TW în 2005
3. Potențialul existent de îmbunătățire	Apr. 35 TW în anul 2020

Potențialul îmbunătățire se datorează soluțiilor tehnice, care favorizează

- Reducerea consumului de energie electrică în standby/ modul oprit în comparație cu media pieței, oferind același grad de funcționalitate,
- Reducerea costurilor ciclului de viață pentru utilizatorul final,
- Conduce la disparități la nivelul consumului de energie electrică în standby / modul oprit a produselor disponibile pe piață.

Deși înregistrează un consum mic atunci când se analizează izolat costurile pentru energie electrică pentru un singur produs, totuși consumul de energie electrică standby/ modul oprit înregistrează un consum electric sporit, comparabil cu consumul anual de electricitate al unei țări cum ar fi Grecia, iar economiile prognozate ar în suma consumul total de energie electrică al Danemarcei.

La moment există puține sau chiar nu există nici un stimulent pentru cumpărători și producători să facă investiții în tehnologii care ar rezulta într-un consum redus de stand-by / modul oprit de energie electrică, deoarece acesta este prea mic raportat la un singur produs. Această barieră previne pătrunderea pe piață a tehnologiilor cost-eficiente cu performanțe îmbunătățite de mediu.

⁷ Commission Regulation implementing Directive 2005/32/EC with regard to ecodesign requirements for standby and off-mode electric power consumption of electrical and electronic household and office equipment IMPACT ASSESSMENT {C(2008) 8424 final} {SEC(2008) 3070}

Pompe de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse

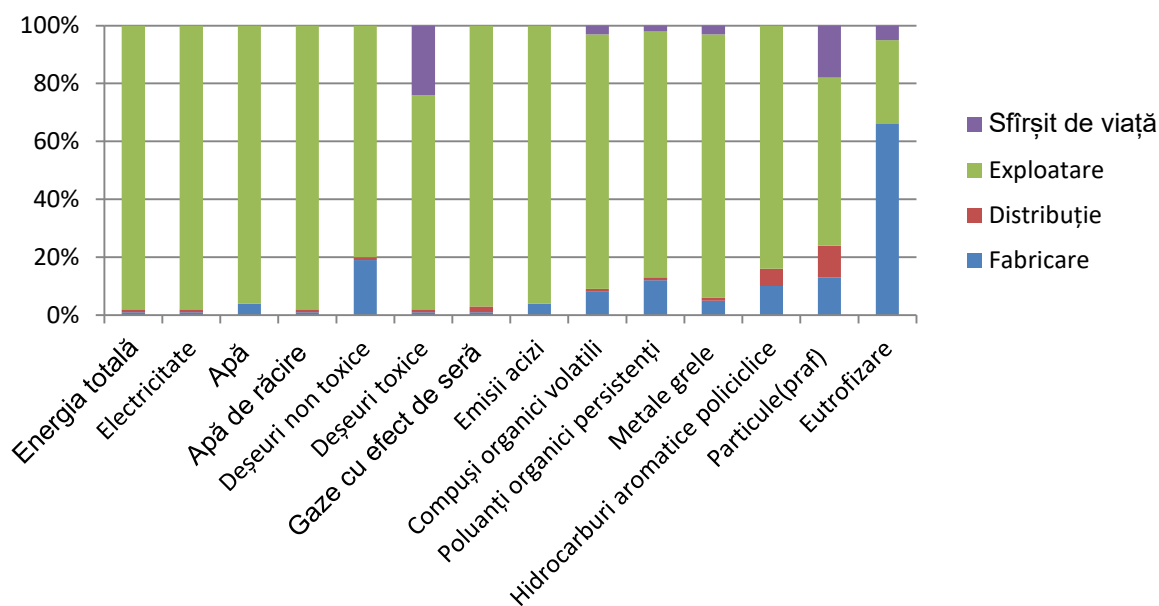
Raportul Uniunii Europene privind pompele de circulație se concentrează asupra pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în boilere. De menționat că pompele de circulație integrate în produse necesită o analiză individuală pentru fiecare produs, atât timp cât fiecare produs presupune cerințe individuale de utilizare, cum ar fi pompele de circulație de apă potabilă care prezintă cerințe de igienă stricte și diferite materialele utilizate. De asemenea, nu există nici o metodă de măsurare a eficienței energetice armonizată cu privire la Circulatoare. Problema care stă la baza poate fi rezumată după cum urmează: cu toate că produsele pompe de circulație eficiente energetic există și există soluții tehnice de pe piață care ar conduce la un consum redus de energie fără a afecta în mod negativ funcționalitatea sau costul acestora, pătrunderea pe piață a acestor circulatoare rămâne limitată.

Astfel, studiul a identificat că pompele de circulație:

- (1) au un impact semnificativ asupra mediului;
- (2) prezintă un potențial semnificativ de ameliorare, fără să antreneze cheltuieli excesive;
- (3) nu sunt abordate în mod corespunzător de către forțele pieței (eșec al pieței);
- (4), acestea nu sunt abordate în mod suficient în legislația existentă.

Conform studiului efectuat pentru identificarea impactului ce îl au pompele de circulație asupra de mediului, impactul semnificativ de mediu îl constituie consumul de energie în timpul exploatării pompelor de circulație, așa cum este arătat și în figura de mai jos.

Impactul asupra mediului înconjurător prin faze din ciclul de viață al unei pompe de circulație fără etanșare independente de puteri mici (65W)⁸

⁸ PROPOSAL FOR A COMMISSION REGULATION implementing Directive 2005/32/EC with regard to Ecodesign requirements for circulators FULL IMPACT ASSESSMENT – PART 1 {C(2009) 5677} {SEC(2009) 1017}

În tabelul de mai jos este prezentat potențialul de economii de energie (conform datelor UE) în urma aplicării regulamentului privind proiectarea ecologică aplicabil pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse față de scenariul în care nu este aplicat acest regulament.

Proiecția consumului de energie și potențialul de economisire a pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse.

Anii	Fără implementare regulament TWh	Implementare regulament TWh	Potențial de îmbunătățire TWh
2010	52.2	51.2	1.0
2020	55.3	28.7	26.6

Principalele bariere care împiedică penetrarea pe piață a pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse mai energo-eficiente sunt listate mai jos:

1. Externalitate negativă

Externalitate negativă legată de utilizarea energiei: nu toate costurile de mediu sunt incluse în tariful la energia electrică. Din acest motiv consumatorul (și producătorul) alege în baza costului mai mic la energia electrică fără să țină cont de acoperirea impactului de mediu asupra societății.

2. Stimulente eșalonate

Managerul de buget responsabil de achiziții nu va fi interesat în economii ce vor fi prezente doar în perioada de utilizare a produsului care se răsfrâng asupra prețului inițial ridicat.

3. Prezentarea asimetrică a informației

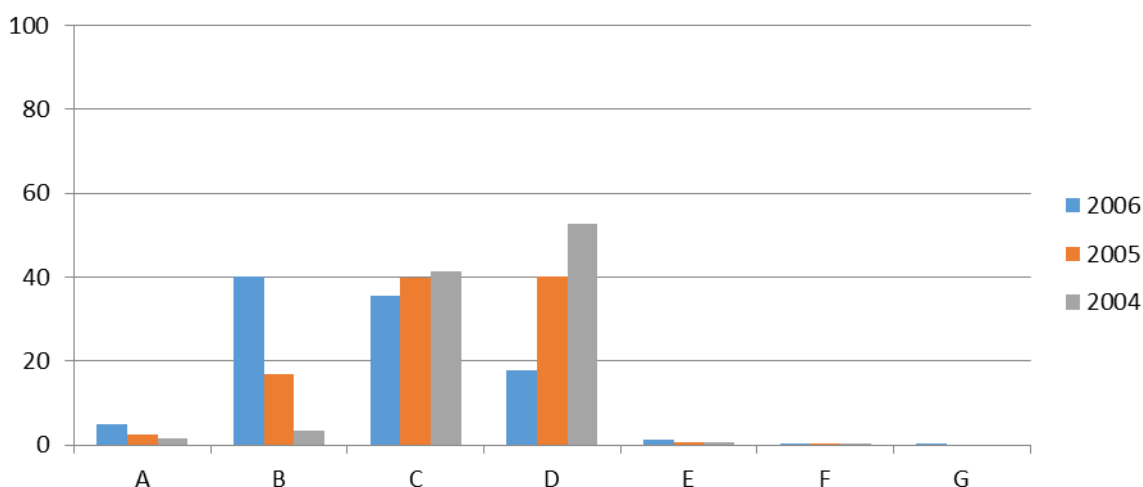
Prețul de achiziție este un factor foarte important și de obicei este mai ridicat pentru pompele de circulație eficiente din punct de vedere energetic. Pe de altă parte informația aferentă costurilor de operare, economiile ce pot fi obținute nu sunt explicite și pot fi obținute cu dificultate. Piața pompelor de circulație independente în mare parte este o piață FEO (Fabricanții de Echipamente de Origine) pentru pompele integrate în cazane sau pentru pompele independente, în care principalii consumatori sunt instalatorii și producătorii de produse care încorporează aceste elemente, aceștia din urmă tind să-și reducă costurile de producție în detriment calității și eficienței energetice. Adicional consumatorii nu sunt capabili să solicite pompe de circulație fără etanșare independente și pompe de circulație fără etanșare integrate în produse, energo eficiente, din motivul că nu cunosc despre impactul acestora asupra consumului de energie și a facturilor la energie ce urmează să le achite, în pofida faptului că unele acțiuni la nivel național s-au întreprins. Din acest motiv producătorii de pompe de circulație fără etanșare independente și pompe de circulație fără etanșare integrate în produse sau instalatorii acestora nu au stimulente necesare pentru a reduce consumul de energie a acestor produse, chiar dacă aceasta ar putea fi obținut prin costuri rezonabile dar care vor aduce beneficii și mai mari, cum ar fi reducerea emisiilor de CO2.

Efectele legislației existente în Uniunea Europeană și alte inițiative:

Până în prezent nu există un cadru legal sau acorduri voluntare cu privire la a pompele de

circulație fără etanșare independente și pompele de circulație fără etanșare integrate în produse care ar duce la reducerea consumului de energie și sporirea eficienței energetice a acestora. Acțiunile întreprinse sub incidența Politicilor de Eficiență Energetică și Performanța Energetică a Clădirilor sunt așteptate să asigure că consumul de energie a pompelor menționate nu va crește din cauza cerințelor de eficiență a sistemelor. Totuși consumul de energie a pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse este așteptat să rămână la nivel înalt din motivul lipsei regulamentelor date.

Adoptarea voluntară în Uniunea Europeană a unor regulamente de etichetare energetică, în anul 2005 pentru astfel de produse, a condus la o serie de schimbări pozitive pe piața comunității, acestea fiind prezentate în diagrama de mai jos. Astfel produsele au fost etichetate după nivelul de eficiență energetică, începând cu clasa A pentru cele mai eficiente pompe de circulație și mai jos.

Pondere pe piață a pompelor de circulație în perioada anilor 2004-2006

Din diagrama de mai sus, se poate observa ușor impactul pozitiv asupra ponderii pe piața de pompe de circulație independente, ce la avut adoptarea regulamentelor de etichetare energetică.

În tabelele de mai jos sunt prezentate costurile și economiile obținute la procurarea unor pompe de circulație fără etanșare independente și pompe de circulație fără etanșare integrate în produse, eficiente energetic, față de pompele obișnuite.

Cheltuielile consumatorului la exploatarea unei pompe de circulație fără etanșare independente, de puteri mici (65W) [10]

	Preț de achiziție (EUR)	Costuri de exploatare (EUR) *	Costurile totale (EUR)	Economii pe perioada de exploatare (EUR)
Pompe obișnuite (2005)	210	259	469	-
Pompe eficiente energetic	302	105	406	62

* se include mentenanța

Cheltuielile consumatorului la exploatarea unei pompe de circulație fără etanșare independente, de puteri mari (450W)^[10]

	Preț de achiziție (EUR)	Costuri de exploatare (EUR) *	Costurile totale (EUR)	Economii pe perioada de exploatare (EUR)
Pompe obișnuite (2005)	490	2163	2653	-
Pompe eficiente energetic	560	1019	1579	1075

** se includ cheltuielile de mentenanță*

În cazurile pompelor de circulație, eficiente energetic, de puteri mari (450 W) economiile estimate sunt de 1075 EUR comparativ cu cele obișnuite.

Cheltuielile consumatorului la exploatarea unei pompe de circulație fără etanșare independente, integrate în produse (90 W) [10]

	Preț de achiziție (EUR)	Costuri de exploatare (EUR) *	Costurile totale (EUR)	Economii pe perioada de exploatare (EUR)
Pompe obișnuite (2005)	210	382	592	-
Pompe eficiente energetic	295	161	456	136

** se includ cheltuielile de mentenanță*

În cazul unei pompe de circulație integrate în produs eficiente energetic (90 W) economiile estimate sunt de 1075 EUR comparativ cu cele obișnuite.

Aparatele frigorifice de uz casnic

Pentru a evalua criteriile de proiectare ecologică, puse în aplicare aparatelor frigorifice de uz casnic, a fost efectuat un studiu tehnico-economic intern și de mediu. Studiul a arătat, așa cum este ilustrat în tabelul de jos, că (1) aparate frigorifice de uz casnic sunt plasate pe piața UE în cantități mari, (2) impactul de mediu legat de consumul de energie electrică în ciclul de viață a acestor produse, în ciuda îmbunătățirii semnificative a eficienței energiei, rămâne semnificativ, și (3) există o diferență vastă în impactul asupra mediului a aparatelor prezente pe piață, și soluțiile tehnice, cost-eficiente care ar putea duce la îmbunătățiri semnificative a eficienței energetice. Studiul a demonstrat că cel mai mare impact de mediu al aparatelor de refrigerare de uz casnic este consumul de energie în timpul exploatarei.

Numărul de aparate frigorifice de uz casnic procurate anual și impactul de mediu ale acestora⁹

Vânzările anuale de aparate frigorifice de uz casnic în Uniunea Europeană	Aparate cu compresor : 20 milioane unități Aparate cu absorbție: 250 -300 mii unități
Impactul de mediu, în special consumul de energie electrică)	În 2005: 122 TWh și 56 Mt CO2 echivalent În 2020: 83 TWh și 38 Mt CO2
Potențialul de îmbunătățire (aplicând tehnologiile cost-eficiente)	Între 3 și 6 TWh pînă în 2020 Potențialul de economie a energie crește cu 14 TWh în cazul cînd se aplică Regulamentul

Pînă în prezent, în Republica Moldova nu au fost puse cerințe de proiectare ecologică aparatelor frigorifice de uz casnic, unicele cerințe de mediu impuse fiind cerințele cu privire la utilizarea agenților frigorificii cu hidrocarburi halogenate prin Legea nr. 852 din 14.02.2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon.

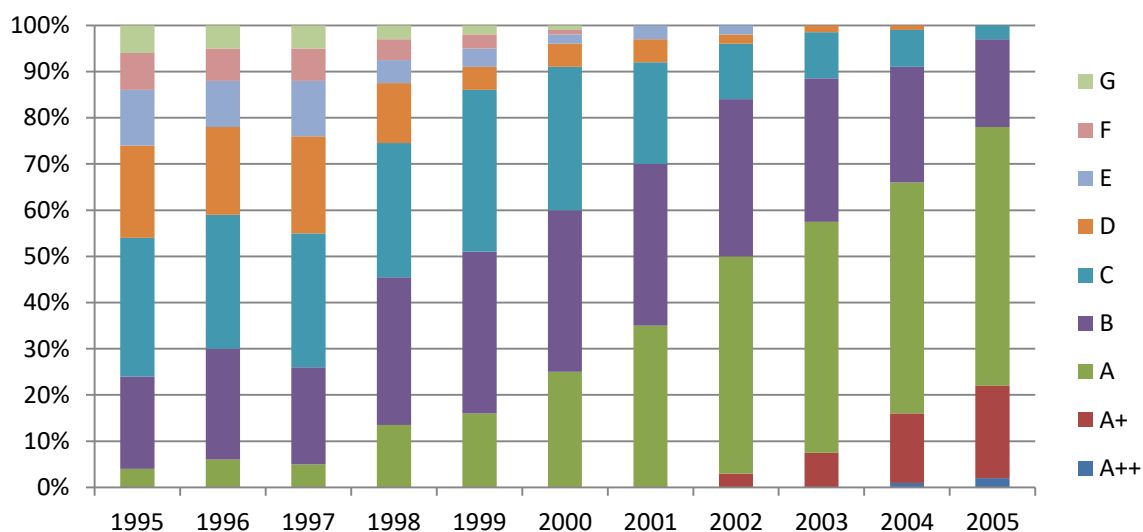
În Uniunea Europeană, totuși, cerințele minime de eficiență energetică au fost depășite demult, Comisia Europeană a introdus un angajament voluntar prin care interzice cele mai ineficiente utilaje pe piață. Totuși, parte a consecinței implementării dar mai mult din motiv că piața a devenit prea împrăștiată pentru o implementare cinstită și adecvată, industria a decis să nu accepte un alt regulament voluntar. În adîncime cerințelor minime o schemă de etichetare energetică era în forță. Etichetarea pentru clasele de eficiență energetică revăzută în 2003 a adăugat clasele A+ și A++, a făcut ca părțile interesate să revadă cerințele de proiectare ecologică, și să aplice tehnologii noi și eficiente.

Cele mai mari amenințări pentru viitoarea îmbunătățire a eficienței energetice identificate de către industria producătoare este de fapt eșecul să coordonezi cadrul legal cu evoluția și dinamica pieței. Faptul că clasele de eficiență energetică rămîn în urma evoluției reale a eficienței energetice a aparatelor electrice are un impact negativ asupra consumatorilor, aceștia nu vor mai fi capabili să identifice cel mai eficient produs, iar distribuitorii nu v-or fi interesați în plasarea informației adiționale pe produsele date. Astfel, se va crea o avalanșă de evenimente care duc spre faptul că producătorii nu vor fi interesați să investească în sporirea eficienței energetice ci vor fi interesați în dotarea aparatelor cu alte caracteristici care îi v-or diferenția de alți producători dar deopotrivă vor ridica consumul de energie.

Pentru o mai bună percepție a evoluției numărului de aparate frigorifice după clasele energetice odată cu stabilirea cerințelor de proiectare ecologică benevole, se prezintă mai jos diagrama evoluției ponderii pe piață a aparatelor frigorifice după clasa energetică.

⁹ PROPOSAL FOR A COMMISSION REGULATION implementing Directive 2005/32/EC with regard to household refrigerating appliances FULL IMPACT ASSESSMENT {C(2009) 5681} {SEC(2009) 1021}

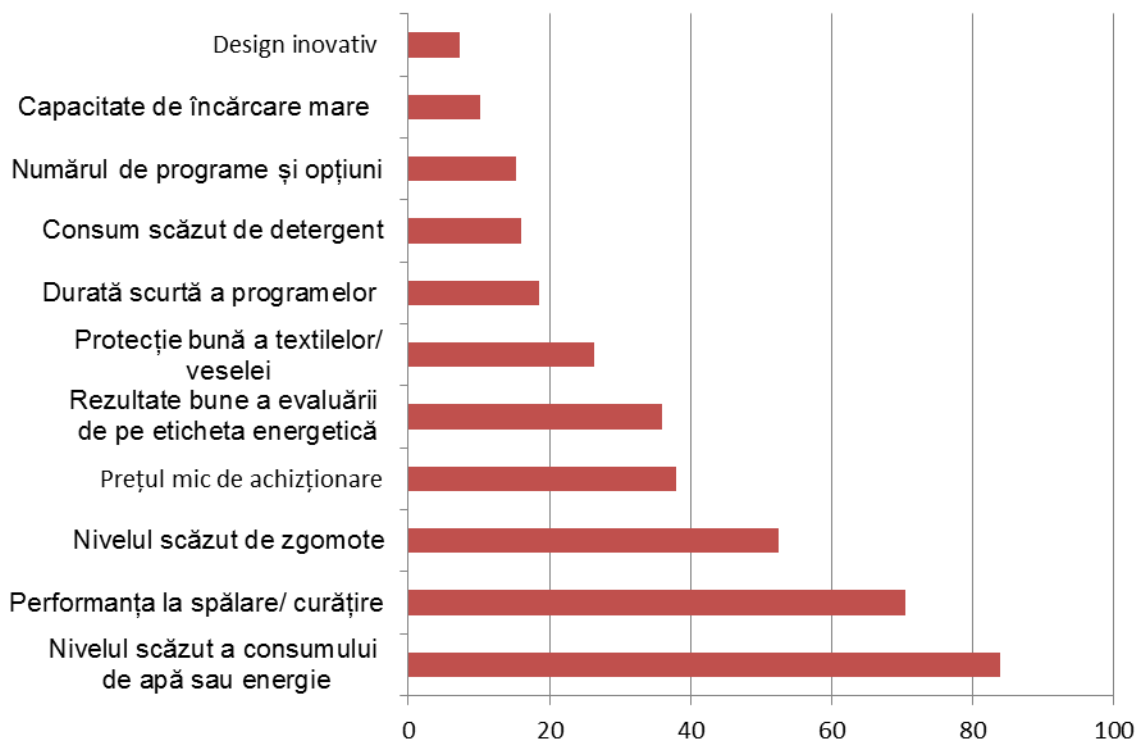
Ponderea pe piața UE a aparatelor frigorifice după clasa energetică (2005) [11]

Regulamentele de eficiență energetică care sunt obligatorii din 1999 în UE, au dus la înlăturarea utilajelor cu clasele energetice mai jos de D și G. Graficul de mai sus indică clar că aceste clase nu doar au dispărut de pe piață dar și au fost înlocuite cu alte produse mult mai eficiente.

Pe lângă design și numărul de funcții ce le încorporează un electrocasnic, la achiziționarea acestora consumatorii se ghidează și de eficiența energetică, aceasta fiind factorul cel mai important, astfel, cum putem observa și în diagrama de mai jos.

Criteriile care determină consumatorii achiziția unui anumit tip de electrocasnice[11]

Chiar dacă chestionarea a avut loc pentru toate electrocasnicele, este evident din rezultate că consumul de energie este criteriul major atunci când consumatorul cumpără un frigider de uz casnic (84% din intervievați au identificat consumul de energie un criteriu foarte important.

Astfel, sunt necesare mai multe stimulente pentru producători ca aceștia să producă mai multe produse energo eficiente.

În adiție, etichetele „A+” și „A++”, adoptate atunci când au fost necesare revizuirii urgente ale schemei de etichetare energetică, nu sunt complet suportate de către producători sau consumatori, fiind plasate la același nivel ca și acelea cu marcajul „A”. Există o necesitate puternică din parte părților interesate, ca să se îmbunătățească clasele de eficiență energetică.

Această scurtă analiză ne demonstrează că chiar dacă schemele de etichetare energetică oferă un stimulent pentru dezvoltarea eficienței energetice, fără implementarea cerințelor de proiectare ecologică nu va fi posibilă atingerea economiilor de energie la nivel național dorite.

Consumul de energie ale aparatelor frigorifice de uz casnic în termeni absoluți de sigur este în mare parte dependent de volumul și caracteristicile lor (și dacă au sau nu așa funcții cum ar fi clasă de climă, producerea gheții, funcția no-frost, etc.). Indicele de eficiență energetică, care este determinat de volumul echivalent și factorii de corecție aplicați diferitor caracteristici, ne permite să comparăm diferite tipuri de aparate frigorifice de uz casnic ne ținând cont de mărimea sau funcțiile lui.

Adițional, costurile de operare și mentenanță pe durata de exploatare ale aparatelor frigorifice de uz casnic poate să depășească dublu prețul de achiziție ale acestora, în special costul pentru energia electrică. Aceasta ne vorbește despre potențialul ce îl au pe piață utilajele eficiente. Chiar dacă prețul la acestea este mai înalt de cât la aparatele frigorifice mai puțin eficiente, acesta se recuperează datorită economiilor de energie.

Aparate TV

Directiva cadru cu privire la Ecodesign 2005/32/CE enumeră produsele care au fost identificate de către Consiliul și Parlamentul European ca priorități pentru punerea în aplicare. În această listă sunt enumerate produsele care au un potențial ridicat pentru îmbunătățirea a performanței energetice și reducerea emisiilor de CO₂. Acesta include electrocasnicele de larg consum, cât și televizoarele, care sunt una dintre cele mai larg electrocasnice utilizate de către consumatori, ca categorie de produse.

Pentru a sesiza impactul de mediu ce îl au aparatele de televiziune au fost efectuate studii prin care s-a estimat cantitatea de televizoare achiziționate în anul 2005 pe piața UE și sa trasat către anul 2020, astfel au fost obținute rezultatele din tabelul de mai jos.

Numărul de aparate TV procurate anual și impactul de mediu ale acestora¹⁰

2005-2020	Vinzările anuale de aparate TV în Uniunea Europeană	aprox. 32 mln
2005 -2020	Impactul de mediu, în special consumul de energie electrică	54 TWh în 2005 și un consum așteptat de electricitate de 132 TWh în 2020

¹⁰ Commission Regulation implementing Directive 2005/32/EC with regard to ecodesign requirements for televisions FULL IMPACT ASSESSMENT {C(2009) 5671 final} {SEC(2009) 1012}

2005-2020	Potențialul de îmbunătățire	20%-30% optimizarea tehnologiilor LCD convenționale și PDP afișarea tehnologii (impactul noilor tehnologii de afișare nu se cunoaște încă)
------------------	-----------------------------	--

Un alt studiu efectuat în Republica Moldova în care s-a estimat numărul aparatelor TV, Clasa energetică ale acestora cât și consumul de energie anual, a generat rezultatele din tabelele de mai jos.

Ponderea după clasele energetice ale aparatelor TV repartizate pe medii și consumul de energie electrică¹¹

Clasa energetică TV	Nr. TV rural	Nr. TV urban	Total pe țară	Consumul de energie a aparatelor TV
	mii unități	mii unități	mii unități	Wh/unitate
D	321	234	556	138
B	317	215	530	57
A	59	83	148	43

Din tabelul de mai sus, observăm că înzestrarea cu aparate TV a gospodăriilor nu se diferă substanțial de la mediu la mediu, totuși, o pondere mai mare a aparatelor TV de clasă energetică mai joasă este înregistrată în zonele rurale, astfel, și consumul de energie electrică ale aparatelor TV este unul mai mare.

Numărul aparatelor TV în Republica Moldova și consumul de energie anual

Mediu	Gospodării	Aparate TV	Nr .mediu de ore de vizionare TV	Consumul de energie anual pe clase energetice GW/an			
	unități	unități	ore/an	Clasa D	Clasa B	Clasa A	Toate clasele
Total	1131827	1233691,43	1452,7	111,0	44,0	9,3	164,3
Urban	455313	532716,21		46,8	17,9	5,2	69,9
Rural	676514	696809,42		64,2	26,3	3,7	94,2

Totodată, putem observa că consumul anual de energie electrică cu aparatele TV este de circa 164 GW, prevalând aparatele cu o clasă energetică D sau B.

Astfel, potențialul de optimizare este posibil datorită faptului că soluții tehnologice există și continua să apară pe piața aparatelor TV, aceste optimizări duc la reducerea consumului de energie electrică cu păstrarea acelorași funcții sau chiar adăugarea unora noi.

Optimizările și îmbunătățirea aparatelor TV duc la reducerea cheltuielilor de exploatare pe toată durata vieții, Acestea fiind eficiente din punct de vedere energetic iar prețurile de procurare ale acestora fiind practic la același nivel.

Au fost identificate câteva bariere de piață care explică de ce tehnologiile cost-eficiente nu

¹¹ Biroul Național de statistică

pătrund pe piață cu viteza dorită. Performanța energetică și de mediu a aparatelor TV include consumul de energie în faza de exploatare a acestora, însă aceasta nu este un factor decisiv pentru consumator la achiziționarea unui Aparat TV, iar informația greu de conceput și puțin accesibilă plasează eficiența energetică pe ultimele poziții. Mai mult ca atât, nu toate costurile de mediu sunt acoperite de către prețul la electricitate. Ca rezultat cumpărătorul (și producătorul) aleg ținând cont de costul mai mic la produs fără a ține cont de necesitatea de acoperire a impactului de mediu datorită consumului scăzut de energie electrică.

Totuși există puține stimulente pentru producători, ca aceștia să îmbunătățească performanța de mediu ale aparatelor TV, în particularitate consumul de energie electrică, și eficiența în exploatare.

Prin urmare se poate constata următoarele.

- Cel mai semnificativ aspect pentru îmbunătățirea performanței de mediu a aparatelor TV este consumul de energie electrică în modul. Soluții rentabile și energo eficiente există deja pe piață.
- Din cauza barierelor de piață identificate, soluțiile rentabile de îmbunătățire a eficienței energetice pătrund mai greu pe piața internă.
- Regulamentele de proiectare ecologică a aparatelor TV care țintesc spre producere utilizând reciclarea, reutilizarea în scopul de a reduce deșeurile de producție nu sunt tocmai adecvate, deoarece aceste direcții sunt acoperite de către legislația privind deșeurile de producție și menajeră, astfel principala direcție fiind reducerea consumului de energie în timpul de exploatare.

3. Stabilirea obiectivelor

3.1. Obiectivele statului

Obiectivele statului în domeniu:

- a. reducerea impactului ecologic la produsele vizate cu 80% către anul 2020;
- b. îmbunătățirea sensibilizării populației privind importanța marcajului și a proiectării ecologice până la 50% în 2020.

Principalele obiective ale marcajului CE:

- indicarea pentru fiecare produs a conformității cu cerințele esențiale ale directivelor;
- permiterea plasării produselor pe piață;
- asigurarea liberei circulații a bunurilor;
- retragerea de pe piață a produselor neconforme.

Adoptarea regulamentelor vor asigura executarea Legii, dar și va contribui la micșorarea consumului de energie, reducerea cheltuielilor pentru consumul surselor energetice și reducerii emisiilor de CO₂.

În scop ecologic, cât și în scopul realizării economiilor de resurse, pentru fiecare fază menționată mai sus, trebuie să fie evaluate următoarele caracteristici ale produsului: consumul prevăzut de materiale, energie și alte resurse; emisiile anticipate, în aer, apă sau sol; poluarea anticipată (cum ar fi zgomotul, vibrațiile, radiațiile, câmpurile electromagnetice); generarea de deșeuri prevăzută; posibilitatea de refolosire, reciclare și recuperare a materialelor și/sau a energiei, introducerea marcajului CE, etc.

Legea se propune a fi aplicată doar produselor cu impact energetic reglementate de cadrul normativ de punere în aplicare și nu se va aplica mijloacelor de transport destinate persoanelor și bunurilor.

Cerințele privind proiectarea ecologică vor fi adoptate în funcție de produs; vor stabili nivelurile minime privind performanța produsului pentru a reduce impactul asupra mediului; se bazează pe impactul asupra mediului de-a lungul ciclului de viață al produsului (proiectare, producție, distribuție și eliminare). De menționat că, acestea, de asemenea, sunt obligatorii pentru toate produsele comercializate în UE.

Instituțiile publice responsabile de supravegherea pieței vor verifica conformitatea produselor; solicita părților în cauză să furnizeze toate informațiile necesare; lua mostre de produse și le va supune verificărilor de conformitate.

Se propune, de asemenea, evaluarea conformității produselor cu cerințele de proiectare ecologică. Astfel, după plasarea pe piață a produsului, producătorul sau reprezentantul său trebuie să păstreze toate documentele privind evaluarea conformității efectuate pentru a facilita inspecția din instituțiile de supraveghere pentru un interval de zece (10) ani de la data la care a fost fabricat produsul.

Statul va acorda sprijin inițiativelor care ajută întreprinderile mici și mijlocii (IMM) să integreze caracteristicile de mediu, inclusiv randamentul energetic, atunci când își proiectează produsele; va încuraja IMM-urile să adopte o abordare ecologică la faza de proiectare a produselor și să se adapteze la noile cerințe în materie de proiectare ecologică; va adopta, după caz, direcțiile privind particularitățile IMM-urilor care își desfășoară activitatea în sectorul produsului vizat.

Informarea utilizatorilor finali este una esențială, dat fiind că deciziile de procurare le aparțin. Astfel, producătorii sau importatorii de produse consumatoare de energie care utilizează, generează, transferă sau măsoară energia trebuie conform legii să furnizeze consumatorilor informații despre rolul pe care îl pot avea în utilizarea durabilă a produsului respectiv, despre profilul ecologic al produsului și despre avantajele proiectării ecologice.

4. Identificarea opțiunilor

4.1. “A nu face nimic” sau „scenariul de bază”

Progresul tehnologic ne oferă noi soluții, iar regulile sunt revăzute din 4 în 4 ani. Produsele care sunt importate în Republica Moldova atestă tot mai mari performanțe. Chiar dacă statul nu ar întreprinde nici o măsură, cu timpul, consumatorul va procura și utiliza noi tehnologii, noi soluții, dat fiind că piața este în continuă dezvoltare. Însă, această opțiune creează haos și concurență neloială pentru producătorii și importatorii de produse cu performanțe ecologice sporite.

4.2. Adoptarea regulamentelor corespunzătoare, adaptarea standardelor și informarea actorilor pieței

În vederea executării *Legii nr. 151 din 17.07.2014*, Ministerul Economiei a elaborat Hotărârea Guvernului pentru completarea Hătărîrii Guvernului Nr. 750 din 13.06.2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic aprobarea următoarelor regulamente:

1. Regulamentul cu privire la cerințele în materie de proiectare ecologică pentru puterea absorbită în regim fără sarcină și pentru randamentul mediu în regim activ al surselor externe de alimentare;
2. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile simple de conversie semnal;
3. Regulamentul cu privire la cerințele în materie de proiectare ecologică pentru consumul de energie electrică în modul standby și oprit al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou;
4. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse;
5. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică pentru aparatele frigorifice de uz casnic;
6. Regulamentul cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile aparatelor TV.

Hotărârea Guvernului prevede revizuirea și completarea acestei liste de regulamente în funcție de progresele tehnologice. Se propune ca aceste regulamente să intre în vigoare în 6 luni din data publicării în Monitorul Oficial al RM. ME și instituțiile publice corespunzătoare vor verifica executarea regulamentelor.

Regulamentele sunt menite să ajute producătorii și importatorii în vederea executării rigorilor legii, dar și să producă un impact pozitiv asupra utilizatorilor finali, care vor beneficia de produse mai eficiente. Aceasta, indispensabil, va influența factura și va oferi posibilitatea optimizării consumului de resurse energetice; va contribui la crearea unui mediu ambiant mai curat și mai sănătos, influențând și incidența bolilor respiratorii, de piele, etc.

Se propune ca aceste regulamente să intre în vigoare în 6 luni din data publicării în Monitorul Oficial al RM. ME și autoritățile administrative corespunzătoare vor executa prevederile regulamentelor.

Această opțiune presupune întreprinderea mai multor măsuri, cum ar fi:

- ✓ adoptarea regulamentelor pentru fiecare produs aparte;
- ✓ adaptarea standardelor europene;

✓ informarea actorilor pieței.

Regulamentele completează alte acte normative existente în domeniu și stabilesc cerințe, condiții, reguli clare privind calitatea și performanța ecologică a produselor introduse pe piața Republicii Moldova.

Opțiunea dată nu impune alte costuri decât cele administrative, acestea fiind alocate anual de către stat, cât și costuri adiționale aferente încercărilor/verificărilor de laborator.

Capacitățile instituționale necesare executării *Legii nr. 151 din 17.07.2014*, dar și a regulamentelor propuse există și nu impun angajarea personalului suplimentar.

Alternativa	Posibile avantaje Beneficii	Posibile dezavantaje Costuri
A nu face nimic	Lipsa costurilor pentru controlul calității serviciilor/ produselor industriale efectuate de către Agenția pentru Protecția Consumatorului, lipsa costurilor pentru încercări de laborator pentru determinarea corespunderii produselor cu reglementările impuse	Neatingerea obiectivelor de îmbunătățire a eficienței energetice și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Crearea unei piețe a produselor cu performanțe reduse, neecologice, ineficiente, etc. Condiții de concurență neloială pentru produsele ecologice și eficiente. Necorespunderea cu prevederile și recomandările Directivelor UE de specialitate.
Aprobarea Regulamentel or respective, adaptarea standardelor și informarea actorilor pieței	Crearea a unei pieți cu produse eficiente, ecologice. Îmbunătățirea performanței de mediu a produselor pe parcursul întregului ciclu de viață. Reguli imparțiale și clare pentru actorii pieței. Reducerea consumului de energie și îmbunătățirea eficienței energetice. Stimularea progresului tehnic. Armonizarea standardelor cu cele Europene. Implementarea legii și a reglementărilor va contribui la reducerea dependenței de importuri de energie, va spori securitatea energetică a țării. Contribuirea la eficientizarea consumului global de energie primară cu 20% pînă în anul 2020 și reducerea către anul 2020, cu cel puțin 25%, a emisiilor de gaze cu efect de seră, comparativ cu anul de bază 1990. Executarea <i>Legii nr. 151 din 17.07.2014</i>	Costuri pentru achiziționarea produselor cu impact energetic, supuse încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică. Costuri pentru efectuarea încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică. Un risc potențial este neconformitatea produselor verificate în primii 5 ani, dat fiind că piața este aglomerată cu produse ce atestă diferite niveluri de performanțe. Aceasta ar încetini procesul de implementare.

5. Analiza și compararea opțiunilor

5.1. Impacturile negative sau costurile intervenției statului

Costuri ale statului:

- Costurile aferente introducerii acestor acte sunt minore, dat fiind faptul că, există resurse administrative și capacități pentru elaborarea proiectelor, a reglementărilor și pentru adaptarea standardelor corespunzătoare.
- HG nu propune crearea unui cadru nou instituțional. Autoritățile publice existente dispun de capacitățile necesare pentru a garanta executarea acestor regulamente.
- Regulamentele, de altfel ca și Legea deja în vigoare, va impune următoarele costuri suplimentare: i) costuri pentru achiziționarea produselor cu impact energetic, supuse încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică; ii) costuri pentru efectuarea încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică.

Costuri ale mediului de afaceri: Informațiile despre produs este grija producătorilor și a importatorilor. Practic toate produsele 99% care cad sub incidența Hotărârii Guvernului, sunt produse în afara țării. Pe de altă parte, marcajul CE este valabil doar pentru produsele în cazul cărora au fost introduse măsuri de aplicare.

Pentru a obține marcajul CE pentru un produs, producătorii vor trebui să întocmească un dosar tehnic care să dovedească faptul că produsul întrunește cerințele de proiectare ecologică. Totodată, producătorul este, de asemenea, responsabil pentru declararea conformității cu toate cerințele. Din momentul obținerii marcajului CE, producătorii trebuie să ofere distribuitorilor și/sau importatorilor toate documentele justificative referitoare la marcaj. Totodată, merită de menționat că marcajul CE nu reprezintă o certificare a calității, dar reprezintă o condiție prealabilă obligatorie de liberă circulație a produselor, vizînd sănătatea sau siguranța publică. Marcajul CE arată că un produs, indiferent unde este fabricat, este conform reglementării.

Producătorul autohton de produse care cad sub incidența regulamentelor de proiectare ecologică pentru a obține marcajul CE se va folosi de regulamentele menționate pentru a stabili corespunderea produselor cu cerințele stabilite. Totodată, avînd în vedere că sectorul industrial și anume producerea de produse cu impact energetic în Republica Moldova este slab dezvoltat, iar întreprinderile existente sau noi create sunt orientate spre piața Europeană sau folosesc utilaje și tehnologii moderne sau produc sub licența unei companii Europene care din start vin să asigure corespunderea acestor produse cu regulamentele în cauză.

Totuși, ce ține de costurile pentru obținerea certificatului CE acestea pot să se deosebească de la un produs la altul din motivul că sunt implicate mai multe variabile. Prețurile variază de la 64 \$ la \$ 64.000. Prețul este de certificare afectat frecvent de procedura care se aplică la produsul necesar de certificat, dacă întreprinderea poate face unele sau toate certificările de sine stătător, precum și nivelul de asistență necesară pentru a pregăti documentele, dosarul tehnic, manualul utilizatorului și etichetarea produsului.

Ce proceduri de certificare se aplică depinde de specificațiile tehnice ale unui produs, precum și "scopul propus al întreprinderii". În Republica Moldova pînă în prezent nu există un organ responsabil de certificarea acestora, însă producătorul își poate singur certifica marfa conform Legii nr. 151 din 17.07.2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic și a regulamentelor promovate prin Hotărîrea de Guvern nr. 750 din 13.06.2016.

Respectiv Regulamentele/HG nu impun costuri adiționale față de cele stabilite pentru alte activități de antreprenoriat în Republica Moldova ci doar.

Proiectarea ecologică conduce la economii inclusiv pentru mediul de afaceri, cum ar fi:

reducerea consumurilor materiale în procesul producerii, reducerea riscului intern și motivare a angajaților. E dificil de a evalua cât din costuri reprezintă materiile prime, materialele auxiliare, consumul de apă, sau de energie. De exemplu, pentru producătorii de circuite imprimate, acestea constituie circa 20-40% din costurile de producție. Minimizarea cheltuielilor materiale pe unitate de produs va reduce costurile și face produsul mai atractiv și mai competitiv.

Calitatea produselor și prezentarea informațiilor pentru consumatorul final care procură aceste produse sunt niște cerințe legitime și respectiv, un drept garantat prin lege al consumatorului final.

Costuri pentru consumatorii finali: Regulamentele nu presupun cheltuieli adiționale pentru consumatorii finali.

Alte costuri: Costuri aferente reutilării sau creării unui laborator, instituirii personalului și acreditării acestuia pentru verificarea indicilor stabiliți în regulamente.

Ca și în cazul certificării energetice a produselor, verificările în scopul legii, pot fi efectuate într-un laborator acreditat în una din țările UE.

5.2. Impacturile pozitive sau beneficiile intervenției statului

5.2.1. Intervenția statului în soluționarea problemei menționate mai sus presupune următoarele beneficii:

Introducerea cadrului de reglementare va avea un impact pozitiv asupra tuturor participanților pieței: consumatori, autorități publice, distribuitori, importatori, producători, etc.

Cele peste 3 555 159 persoane (circa 1.131.827 gospodării casnice), cât și persoanele juridice și instituțiile publice vor avea posibilitatea de a face cât mai multe alegeri în cunoștință de cauză, iar noile regulamente vor oferi informații și condiții clare pentru a stimula concurența, inovarea și creșterea. Cerințele referitoare la siguranță și protecția mediului vor face ca produsele să fie mai sigure, economice și ecologice.

5.3. Nesiguranțele majore referitor la potențialele impacturi ale intervenției statului

5.3.1. Pe lângă beneficii și costuri există și careva riscuri în urma intervenției sau nu a statului:

Un risc în cazul politicilor ce țin de proiectarea ecologică poate constitui o rată ridicată de neconformitate a produselor supuse încercărilor, dat fiind că piața este suprasaturată de produse cu performanță redusă.

6. Implementarea și monitorizarea (se completează pentru analiza complexă)

Implementarea regulamentelor va depinde de disciplina producătorilor, importatorilor; informarea, verificarea la timp și monitorizarea executării de instituțiile corespunzătoare, precum și informarea actorilor pieței privind cerințele, condițiile, avantajele produselor cu performanțe energetice sporite.

Este important de a stabili raporturi lucrative între toți actorii pieței; autoritățile de supraveghere a pieții și protecției consumatorilor, care verifică și monitorizează, agenții economici care plasează pe piață produse și consumatorii – persoanele juridice și fizice care procură produse cu impact energetic; autoritățile de supraveghere și importatorii, producătorii, care trebuie să fie informați privind cerințele, condițiile, dar și avantajele, beneficiile acestora ca rezultat al implementării cu bună credință a regulamentelor.

Măsurile de implementare, în condițiile adoptării acestor regulamente, includ dar nu se limitează la:

✓ adaptarea reglementărilor și a standardelor corespunzătoare, care să vină în ajutorul

producătorilor în stabilirea profilului ecologic al produselor;

- ✓ oferirea suportului necesar actorilor pieței pentru înțelegerea corectă și implementarea prevederilor noilor reglementări;
- ✓ asigurarea măsurilor de verificare și supraveghere necesare;
- ✓ instituirea sau acreditarea unui laborator pentru verificări;
- ✓ includerea în buget a cheltuielilor necesare implementării legii (laborator sau verificări la laboratoare acreditate din exterior).

La calcularea cheltuielilor bugetare necesare, se recomandă de a lua în considerare următoarele:

- ✓ numărul estimat pentru încercările necesare supravegherii pieței;
- ✓ calendarul aplicării cerințelor de proiectare ecologică;
- ✓ numărul de produse cu impact energetic care cad sub incidența reglementărilor, necesar pentru efectuarea încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică;
- ✓ costurile estimative pentru achiziționarea produselor cu impact energetic, supuse încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică;
- ✓ costurile estimative pentru efectuarea încercărilor aferente stabilirii conformității cu cerințele de proiectare ecologică;
- ✓ estimarea unei rate de neconformitate a produselor, etc.

Resursele financiare necesare pentru supravegherea pieței se recomandă a fi transferate Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor.

7. Consultarea

VII. STRATEGIA DE CONSULTANȚĂ

La elaborarea proiectului și a analizei impactului de reglementare a acestuia au fost consultați următorii factori interesați:

- Asociația Oamenilor de Afaceri
- Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova)
- Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova
- Institutul Național de Cercetări Economice
- Asociația Investitorilor Străini
- Alianța pentru Eficiența Energetică și Regenerabile
- AO "Centrul pentru Eficiență Energetic și Resurse Renovabile
- Asociația Consumatorilor de Energie din Republica Moldova
- Asociația Patronală în Domeniul Energetic (APDE)
- Institutul de Energetică al Academiei de Științe
- Asociația Obștească „Protecția Consumatorilor”
- Asociația Patronală în domeniul Conformității Produselor din Republica Moldova

- Asociația Patronală Profesională în domeniul Metrologiei și Calității Produselor din Republica Moldova
- Agenția Protecției Consumatorilor
- Agenția pentru Eficiență Energetică

Regulamentele au fost elaborate în baza legii, a bunelor practici ale UE, cât și reieșind din studiile privind consumul energetic și sondajele elaborate pentru Republica Moldova.

În cadrul elaborării proiectului au fost organizate mai multe ședințe comune cu partenerii strategici, instituțiile publice, experții străini, etc. Au fost contactați prin telefon și circulat prin e-mail proiectul legii în atenția producătorilor, importatorilor, proiectanților, companiilor de construcții, etc. (anexa nr. 2 listă similară ca în cazul proiectului de lege).

VII. OPȚIUNEA RECOMANDATĂ

Opțiunea recomandată - Aprobarea Regulamentelor respective, adaptarea standardelor și informarea actorilor pieței. Aceasta va contribui la atingerea obiectivelor strategice ale țării, reducerea consumului de energie, reducerea impactului ecologic, etc.

Opțiunea este una cu costuri minime, nu solicită investiții majore, nu necesită modificarea sau extinderea cadrului instituțional.

Opțiunea oferă valoare adăugată certificării produselor cu impact energetic, care garantează realizarea dreptului la acces și la informare.

VIII. SUMARUL ANALIZEI PRELIMINARE A IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

Proiectul Hotărârii Guvernului privind cerințele în materie de proiectare ecologică propune reducerea impactului asupra mediului și economisirea de energie printr-o mai bună proiectare ecologică a produselor cu impact energetic.

Proiectul introduce reguli, condiții și cerințe de proiectare ecologică pentru fiecare produs aparte, ținând cont de specificul produsului.

După plasarea pe piață a produsului, producătorul sau reprezentantul său trebuie să păstreze toate documentele privind evaluarea conformității efectuate pentru a facilita inspecția instituțiilor de supraveghere pentru un interval de zece ani de la data la care a fost fabricat produsul.

Autoritățile publice corespunzătoare trebuie să acorde ajutor informațional, metodologic, etc. întreprinderilor mici și mijlocii, astfel ca întreprinderile să integreze cerințele legate de mediu, în special eficiența energetică, atunci când își proiectează produsele.

Cerințele față de informarea utilizatorilor finali – conținut, loc de amplasare, parametri, etc. sunt esențiale și obligatorii. Producătorii, importatorii sunt obligați prin lege să furnizeze utilizatorilor informațiile despre rolul pe care îl pot avea în utilizarea durabilă a produsului respectiv, precum și despre profilul ecologic al produsului și despre avantajele proiectării ecologice.

Cerințele privind proiectarea ecologică au fost prevăzute în regulamente în funcție de produs; sunt stabilite nivelurile minime privind performanța produsului pentru a reduce impactul asupra mediului de-a lungul ciclului de viață al produsului (proiectare, producție, distribuție și eliminare).

Regulamentele sunt esențiale pentru executarea legii și pentru dezvoltarea unei politici de mediu integrate și durabile referitoare la produse. Regulamentele se înscriu în cadrul angajamentelor RM în partea ce ține de EE și SER; completează inițiativele cu privire la etichetare și poate servi drept bază pentru dezvoltarea sferei achizițiilor publice și a celei fiscale.

Regulamentele vor avea un impact pozitiv asupra producătorilor, importatorilor și a utilizatorilor finali, care vor beneficia de produse mai eficiente, un consum optimizat, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerea cazurilor de boli respiratorii, de piele, etc.